

ผลของการใช้โปรแกรมการฝึกทักษะชีวิตลดพฤติกรรมไม่พึงประสงค์
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

สุพัตรา ทวีกุลกิจชัย

190380

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

ตุลาคม 2547

ISBN 974-9740-12-2

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ สุพัตรา ทวีกุลกิจชัย ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

.....ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมคิด บุญเรือง)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ผกา บุญเรือง)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมคิด บุญเรือง)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ผกา บุญเรือง)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพรัตน์ วงษ์นาม)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ วิณี ชิดเชิดวงศ์)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. เพ็ญแข วัจนสุนทร)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร. ประทุม ม่วงมี)

วันที่ 12 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2547

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมคิด บุญเรือง ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ผกา บุญเรือง กรรมการที่ปรึกษา ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางที่ถูกต้อง ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วน และเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านทั้งสองเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ วิณี ชิดเชิดวงศ์ นายแพทย์เวทิส ปทุมศรี ที่กรุณา รับเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ และขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพรัตน์ วงษ์นาม ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือให้คำปรึกษาเกี่ยวกับสถิติในการทำวิจัยเป็นอย่างดียิ่ง

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ ตลอดจนคณะครูอาจารย์ โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ นางอำนวยการ รุ่งผดุง นายเมธา ทวีกุลกิจชัย และนางสาวอิสิริยา ทวีกุลกิจชัย ซึ่งเป็นคุณแม่ สามีและ บุตรสาว ที่ให้ความห่วงใยและให้กำลังใจสนับสนุนมาโดยตลอด และมีส่วนช่วยให้การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

สุพัตรา ทวีกุลกิจชัย

43910232: สาขาวิชา: จิตวิทยาการแนะแนว; กศ.ม. (การศึกษามหาบัณฑิต)

คำสำคัญ: ทักษะชีวิต/ พฤติกรรมไม่พึงประสงค์

นางสุพัตรา ทวีกุลกิจชัย: ผลของการใช้โปรแกรมฝึกทักษะชีวิตลดพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (THE EFFECTS OF THE LIFE SKILLS TRAINING PROGRAM ON REDUCING NON – ATTENTIVE BEHAVIORS OF MATTHAYOMSUKSA II STUDENTS.) อาจารย์ที่ปรึกษา: สมคิด บุญเรือง, คด.(จิตวิทยา), ผกา บุญเรือง, กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว), 171 หน้า, ISBN 974-9740-12-2

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการใช้โปรแกรมทักษะชีวิตลดพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียนตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ที่ 75 ขึ้นไป จำนวน 12 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย แบ่งเป็น 2 กลุ่ม : (1) เป็นกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมฝึกทักษะชีวิต และ (2) กลุ่มควบคุม ทำการทดสอบก่อนการทดลอง โดยใช้แบบบันทึกและสังเกตพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และวัดซ้ำภายหลังในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำสององค์ประกอบ ประเภทหนึ่งตัวแปรระหว่างกลุ่ม และหนึ่งตัวแปรภายในกลุ่ม และการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ แบบนิวแมน-คูลส์

ผลการศึกษาพบว่า

1. มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างการทดลองกับระยะเวลาของการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมการฝึกทักษะชีวิตมีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียนในระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล ลดลงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมการฝึกทักษะชีวิตมีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียนในระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล ลดลงกว่าระยะก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

43910232: MAJOR: GUIDANCE PSYCHOLOGY; M.Ed. (GUIDANCE
PSYCHOLOGY)

KEYWORD: THE LIFE SKILLS / NON – ATTENTIVE BEHAVIORS

SUPATRA TAWEEKULKITCHAI; THE EFFECTS OF THE LIFE SKILLS
TRAINING PROGRAM ON REDUCING NON – ATTENTIVE BEHAVIORS OF
MATTHAYOMSUKSA II STUDENTS. THESIS ADVISORS; SOMKID BOONRUANG,
Ph.D., AND PHAKA BOONRUANG, M.Ed., 171 P. ISBN 974-9740-12-2

The main objective of this research was to study the effects of the life skills training program on reducing non – attentive behaviors of matthayomsuksa II students. Twelve matthayomsuksa II students selected through simple random sampling from Benchamaratrungsrit School whose scores on non – attentive behaviors tests were higher than the percentile rank of 75 were chosen and divided into two groups; (1) the life skills training program group; and (2) the control group. The two groups were observed for non – attentive behaviors. The test was administered three times: that is before, during and after the experiment. The statistics used in analysing the data were the repeated measure analysis of variance : one between - subjects variable and one within – subject variable and the test for difference in pairs by Newman – Keuls method.

The research revealed as follows:

1. There was a statistical significance interaction at the .01 level between the method and the duration of the experiment.
2. The students in experimental groups had non – attentive behaviors in the posttest and the follow-up sessions lower than that of the control group with the statistical significance at the .01 level.
3. The students in experimental groups had non – attentive behaviors in the posttest and the follow-up sessions lower than the pretest with the statistical significance at the .01 level

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฌ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
สมมติฐานของการวิจัย.....	4
ประโยชน์ของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียน.....	9
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสังเกตพฤติกรรม.....	14
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะชีวิต.....	67
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	74
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	74
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	75
วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ.....	75
แบบแผนการวิจัย.....	78
การดำเนินการทดลอง.....	79
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	80
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	81
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	81

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	81
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	82
5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	93
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	93
อภิปรายผล.....	94
ข้อเสนอแนะ.....	98
บรรณานุกรม.....	99
ภาคผนวก.....	109
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	171

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 องค์ประกอบของทักษะชีวิตตามแนวคิดขององค์การอนามัยโลก.....	23
2 องค์ประกอบของทักษะชีวิตในการป้องกันสารเสพติดตามแนวคิดของประเสริฐ ตันสกุล และคณะ.....	28
3 แบบแผนการทดลอง.....	79
4 กระบวนการเรียนรู้และการเลียนแบบ.....	80
5 แสดงข้อมูลและคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียนในระยะต่าง ๆ ของการทดลองของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการใช้โปรแกรมการฝึกทักษะชีวิตและ กลุ่มควบคุม.....	82
6 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียน ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะของการทดลอง.....	79
7 ผลการทดสอบย่อยของวิธีการทดลองในระยะก่อนการทดลอง.....	88
8 ผลการทดสอบย่อยของวิธีการทดลองในระยะหลังการทดลอง.....	88
9 ผลการทดสอบย่อยของวิธีการทดลองในระยะติดตามผล.....	89
10 ผลการทดสอบย่อยของระยะเวลาในกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการใช้โปรแกรมการฝึก ทักษะชีวิต.....	90
11 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียนเป็นรายคู่ใน ระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผล ของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับ โปรแกรมการฝึกทักษะชีวิต ด้วยวิธีทดสอบแบบนิวแมน – คูลส์.....	91
12 ผลการทดสอบย่อยของระยะเวลาในนักเรียนกลุ่มควบคุม.....	92

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 องค์ประกอบของทักษะชีวิต.....	27
2 การเชื่อมโยงทักษะชีวิต.....	54
3 แผนภูมิเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียนของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการใช้โปรแกรมการฝึกทักษะชีวิตและกลุ่มควบคุม.....	84
4 แผนภูมิเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียนในระยะต่าง ๆ ของการทดลองของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการใช้โปรแกรมการฝึกทักษะชีวิตและกลุ่มควบคุม.....	85
5 กราฟเส้นแสดงการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียนของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการใช้โปรแกรมการฝึกทักษะชีวิตและกลุ่มควบคุมกับระยะต่าง ๆ ของการทดลอง.....	87